

SALİM FİKRET KIRGI • Seyrüsefer

SALIM FIKRET KIRGI İstanbul doğumlu. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde sinema-televizyon, İstanbul Şehir Üniversitesi'nde tarih ve edebiyat, Anadolu Üniversitesi'nde sosyoloji öğrenimi gördü. Yüksek lisansını Central European University Karşılaştırmalı Tarih Bölümünde tamamladı. İlk kitabı *Osmanlı Vampirleri: Söylenceler, Etkileşimler, Tepkiler* 2018; ilk romanı *Seyrüsefer - Bir Medyumun Kişisel Tarihi* 2024 yılında İletişim Yayınları tarafından yayımlandı.

İletişim Yayınları 3438 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 614
ISBN-13: 978-975-05-3674-8

© 2024 İletişim Yayıncılık A.Ş. / I. BASIM

1. Baskı 2024, İstanbul

EDITÖR Emre Bayın

KAPAK Suat Aysu

KAPAK ve KAPAK İLLÜSTRASYONU Seda Mit

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Yağmur Yıldırım

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

SALIM FİKRET KIRGI

Seyrüsefer

Bir Medyumun
Kişisel Tarihi

Yol arkadaşım Reşat'a...

PUS

Sade kahvesinden bir yudum daha aldıktan sonra, fincanı dikkatle tabağına geri koydu. Yaklaşık on dakikadır, önündeki bilgisayarda açık duran dosyaya bakarak ellerini ovuşturuyor, kahveden biraz içiyor, ardından ellerini ovuşturmaya devam ediyordu. Bir çeşit ilahi kıvılcımdı beklediği; doğru an geldiğinde sanki görünmez kilitler şangır şungur açılacak, zincirinden boşanırcasına yazmaya başlayacaktı. Belli belirsiz ileri geri sallanışı esnasında aklında aynı soru dolanıyordu: “Nereden başlamalı?”

Masanın başına otururken heyecanlıydı. Okunmamış sayfalarda unutulmaya yüz tutmuş, kendi uydurduğu hayal kahramanlarından biri değildi bu seferki; ömründe ilk defa, bir başkasının hikâyesini anlatmaya niyetlenmişti. Fikir ziyadesiyle çekiciydi: Gerçek bir insanın geçmiş maceralarından, hakkındaki bildikleri ona anlatılanlarla sınırlı olan bir yabancımanın hayatından fragmanlar sunmak... Peki nasıl olacak? Söz, müzik, düzenleme onun, üstelik kendi çalıp kendi söyleyecek; enstrümanın sesi gür olmalıydı, orası kesin. Ancak, ne yaparsa yapsın, eserin duygusu kaçınılmaz şekilde başkasınındı. İşinin hakkı-

nı verebilmek adına, rolüne hazırlanan aktör misali, başkasının hissiyatına bürünmeliydi yazar da.

Gerçek yaşam öyküsü denilen neydi ki? Sahtesinden farkı ne? Hakikate bağlı kalmak için istediği kadar kendini parolasın, yazıya geçirildikten sonra geçmişte yaşananlar kurgunun alacakaranlığında gitgide silinip belirsizleşecekti. O tanıklık etmese de bir zamanlar var olan, duyumsanan, yaşanan –ve yaşayanlar– proje sona erdiğinde harflere, sözcüklere, bölümlere dönüşümlerini tamamlamış olacaktı. Geçmişin kurtuluşu olmadığını birinci elden biliyordu. Geçen akşam izlediği programa konuk olarak bağlanan akademisyen ne güzel özetlemişti: “Tarih, asla ve kat’a geçmişten ibaret değildir; geçmiş ancak tarih atölyesinin malzemelerinden bir tanesidir.”

Yaşandığı an bitmiş olur her şey. Görsel, işitsel, yazınsal hiçbir kayıt canlandıramaz yitip gideni. Ancak onu dondurur, biçim verir, artık kendi olmamakla lanetlenmiş yeni bir hale sokar. En hüzünlüsü de yazı, sayılı sayfaya kodlanmış binlerce küçük sembol; mana yüklemek, yapısını sökmek, bağlama oturtmak isteyenler uğraşıp dursun!

Bütün günü beraber geçiren üç kişiye, ertesi gün ayrı ayrı neler yaşadıklarını soran kişinin elinde kaç “gerçek” hikâye olur? Ya bir hafta sonra tekrar sorsa, bir ay sonra, bir de on yıl sonra... Peki, olaylı bir ayrılığın, biten bir yoldaşlığın, dağılan bir yuvanın ardından kaç “yaşanmış” hikâye çıkar? Gerçeğin ipi çoktan çekilmiş.

Şişman kedi geldi yine. O gün de rutinini bozmamış, bütün gün döne döne uyumuştur. Ev arkadaşı masasının başına yazmaya otursun yeter ki, miskin şey birdenbire sevgiye aç, oyuncu bir pisicik olduğunu hatırlar, koca gövdesiyle sırnaşır, değdiği yerlere beyaz tüy topakları bırakarak sürünür, sarılır. İsteddiği ilgiye kavuşunca birkaç diş ısırır, sonra kaçıp gider. Camı isterse geri gelir, çenesini adamın koluna yaslayıp yalandan uyur. Senelerdir aynı numaraları çekse de pamuk torbasında mizansenini tekrar canlandırmaktan ötürü en ufak bir bıkkınlık emaresi yok.

İşine odaklanmalıydı. Anlatının tonuna, ritmine karar vermeliydi. Hepsinden önce; yazmaya başlamalıydı! Hikâyesini

anlatmaya niyetlendiği kişiye ne kadar tanıyordu? Daha doğrusu, tanıyor muydu? Önünde sayfalar dolusu karman çorman notlar, aklında aylar öncesinden esrarengiz bir buluşmanın siliik anısı vardı sadece. Üstelik, hatırladığını varsaydığı ayrıntıların çoğunu kendi hafızasını manipüle ederek yeniden yarattığından emindi. Bir mahzuru olur muydu?

Bakır kızılı saçlı kadının ince, kırılğan sesini hatırlamaya, nahif tavırlarını, bir an huzur verip hemen ertesini iç ürperten, bulutlu bakışlarını havsahasında tekrar canlandırmaya çalıştı. Bir armağan verirken bile sanki iyilik istiyor gibiydi. Ne kadar dokunaklı! Ince belli çay bardağını nazikçe tutan solgun, beyaz parmaklar, kederli fakat ne istediğini bilen düşünceli sima geldi gözünün önüne.

“Ne biçim bir tesadüftü!” diye geçirdi aklından.

Yazğı, rastlantı, kısmet... nasıl uyarırsa, adı ne konursa konuşun; o da nihayet alacakaranlıkta kaybolmaya mahkûm bir başka karşılaşmaydı.

İMGELER

Aylar önceydi, hatta yıl dönmüştü üzerinden. “Yazın son günleriydi; haylaz yunuslar eşliğinde mavi sonsuzluğa ilerleyen vapur, usulca gövdesine vuran köpüklü dalgalarla bir inip, bir kalkıyordu...” diye anmak daha hoş olsa da aslında yaz teknik olarak çoktan bitmişti. Kabullenmek istemeyen bünyeler için palto giymek zorunda olmadığın sürece yaz devam eder ya, öyle bir yaz sonuydu. O gün Kabataş’tan vapura binerken, başına böyle bir olay geleceği aklından bile geçmezdi. Elindeki koca bavulu gemiye bindirmeye çalışırken zorlandığını fark ettiği hanımefendiye yardım etmişti sadece. Bavulunu güvenli bir boşluğa zor bela sığdırana kadar, defalarca teşekkür etti kadın. Yazıya dökülmemiş şehirlerarası vapur kuralları uyarınca, taşınması zor bagaj iskelenin ön tarafına bırakılır, inerken de beş-on dakika erken çıkılıp, vapur yanaşana kadar başında beklenir, trafik yaratmadan en hızlı şekilde iskeleye taşı-

nırdı. Seyir esnasındaki sallantılarda düşmemesi ve geçişi engellememesi için de ağır yüklerin uygun biçimde yerleştirilmeleri önemliydi.

Yaz kış fark etmez, her daim dışarıda otururdu adam. Fakat, ertesi gün üşütüp boğazı ağrıdığıında vicdanını temize çıkarmak istercesine, serin havalarda önce alt kattaki insan kalabalığına tahammül edemeyeceğini tasdik etme ihtiyacı hissederdi. O sebeple, içeride oturamayacağını bilmesine rağmen göstermelik son bir şans vermek adına, kapalı bölmeye geçti. Fikrini değiştirebilecek yerin ille de yolcu salonunun en ferah ve ya açık manzaralı koltuğu olması gerekme de seçenekler sahiden oturulabilir gibi değildi. Yanlarına sığışmak zorunda olunan çocuklu aileler, uzun yol muhabbeti arayan emekliler ve daha çok çocuklu aileler... Bir yanda yolculuk boyunca havalandırmanın yetersizliğinden şikâyet etmeye yeminli, diğer yanda kapı açık unutulup salonunun sıcaklığı otuz dereceden aşağı inerse kavga çıkarmaya meyilli insan kümeleri.

Gereksiz iddiasında tekrar ve tekrar haklı çıkmanın yarattığı zayıf coşku içerisinde üst kattaki açık oturma alanı istikametine yöneldi. Tam o esnada, kapıya yakın bir pencere kenarında oturan kadın çarptı gözüne. O da dışarıdaki deniz manzarasını izlemekteyken, kendisine bakıldığını hissetmiş gibi kafasını çevirdi birden. Göz göze geldiklerinde, kadın beklenmedik derecede belirgin bir tebessümle selam verdi. Adam ufak bir kafa hareketiyle karşılık verip hızla serin bölüme geçmeye yeltecekken, eliyle karşısındaki koltuğu işaret etti kadın: “Buyurun, burası boş!”

Otursa mıydı acaba?

“Yok, sağ olun. İçerisi sıcak biraz.”

Dar merdivenden üst kata çıkarken, neden yabancılarla konuşmaktan bu kadar rahatsız olduğunu düşündü. Gerçi tanıdıklarla iletişim kurmayı da sevmezdi. Halihazırda sıkıntılı biriydi, o dönemse resmen hafakanlar basmıştı. İşler yolunda değildi, projeler gerçekleşmiyordu; bunalımlı günler kapıda mı, yoksa çoktan içeride mi, söylemek zordu. Kendi çapında başarılı sayılabilecek ilk öykü kitabı yayımlanmalı bir süre olmuş, o